

PECHOTNÍ ROZHLEDY

ROČNÍK III.

Redaktor: Podplukovník Bohumil Boček.

ČÍSLO 1.

Podplukovník gšt. J. Kasalický - kapitán Leo Schieberle:

Boj zblízka.

I. Úvod.

Předkládáme čtenářům PR. toto pojednání o boji zblízka především jako příspěvek k diskusi o tomto tématě, které u nás je poněkud málo traktováno. Šlo nám hlavně o vystižení účelu a o praktické důsledky aspoň v hrubých rysech z toho plynoucí. Naše práce není a nemůže být náhražkou očekávaného předpisu, snaží se však probrati látku tak, jak se nám zdá účelné pro vzbuzení zájmu a usměrnění další práce osob povolnějších. Vycházíme z předpokladu, že dosavadní náš způsob nácviku tohoto boje, který — když snad ne takticky — technicky je určitě zvláštním druhem bojové činnosti — nevystihuje a nezahrnuje vše, co by mělo být cvičeno.

Chybí nám především synthesisa — souborný nácvik všech výkonů (použití různých zbraní atd.) pro boj zblízka vhodných. Cvičíme zatím, a to nestejněměrně, jednotlivé složky této bojové činnosti odděleně; k souhrnné a vědomé koordinaci nedochází. Mimo to cvičíme na př. boj bodákem skutečně jako šerm, t. j. podle gentlemanských zásad sportovního šermu, při čemž zdůrazňujeme šermířskou čistotu akcí, vyžadujeme bezvadné postoje atd. — zkrátka šerm, vhodný pro šermířny a závody, velmi však vzdálený strašného a primitivního boje na život a na smrt, nešťatícího se žádných prostředků, jen když vedou k zdolání protivníka. Ostatně naše výcvikové poměry jsou takové, že v praxi zůstáváme často jen u nácviků základních, čistě šermířských prvků a i k potyku se zřídka jen dostaneme: „šerm“ bodákem je oblíbenou výplní hodin odpoledního zaměstnání. A tak vidíme na našich dvorech do omrzení opakovati stále totéž — šermířské poskoky, bodání do prázdna, opravování postojů, cloumání hlavěmi ve výdržích po výpadu, jako kdyby v boji někdo v takovém postoji zůstal atd. atd. Zkrátka spíše tělocvik, ovšem jistě zdravý a intenzivní, než výcvik v boji zblízka. Tímto přílišným zdůrazňováním šermířské čistoty, zvláště když tento celý výcvik nedokončíme důkladným evičením potyku, dopouštíme se chyby, poněvadž z živelné rvačky, naprosto nevybíravé v prostředcích, děláme umění a tím vlastně bezděky snižujeme vrozenou dravost a sebedůvěru prostého člověka vojáka; neboť to, co bylo pro něj více méně samozřejmým a spontánním, rozdělujeme na tempa, umělé postoje a komplikované poskoky i obraty — neboli říkáme mu, že se bít neumí, poněvadž nemá na př. paty za sebou v jedné přímce atd. Následky si může každý ověřiti na př. takto: Dejme vojákům, vycvičeným v t. zv. šermu, za úkol zasáhnouti bodákem figuru z rozběhu na 20 m. Uvidíme, že mnozí budou na rozpacích, jak to provést. Místo aby tryskem doběhli k figurě, držíce pušku v ponosu, ovšem jakkoliv, zásadně však v jedné ruce, aby běh byl co nejrychlejší a pak teprve zdvihli pušku k prudkému bodu, namáhají se někteří vyběhnouti z místa s puškou na střehu, dokonce i s pokrčenýma nohama a šermířskými kroky. To je jeden z výsledků ne-

promyšleného drillu t. zv. šermu bodákem. Tato zkouška, provedeme-li ji znenadání a nebyli-li vojíní náhodou již předem poučeni, nezklame. Podobným zjevem je velmi časté opomíjení technického provedení zteče: zapomíná se na nabíjení, na přípravu ručních granátů (aspoň povel!) na volbu vhodné vzdálenosti pro vrh, na zalehnutí a okamžité zas vyrazení. Ovšem proti živému soupeři nelze použití atrap: mělo by se však zásadně požadovati aspoň naznačení všech těchto pohybů, aby vojáci tomu zvykli jako nezbytnosti. Přehlížení nutné synthesy již při nácviku resp. zdůrazňování jen určité složky boje zblízka bez spojitosti s druhými vede vůbec k hříchu proti zásadám tohoto boje: účelné volbě vhodné zbraně. Bodák na 100 m od nepřítele nemá účinku. Může jej zastrašiti, ale neublíží mu. Mnoho odporů lze zdolati střelbou a granáty. Na to se však zapomíná a bodák v ruce, byť i nečinný, je vlastně jediná zbraň, kterou chceme zteč provést. Tento zjev je znám i z války. Tak na př. v německé literatuře najdeme zmínky, že jejich pěchota příliš holdovala bodáku a zapomínala na granáty, střelbu atd., tedy na zbraně za jistých okolností daleko účinnější a méně vlastních ztrát způsobující.

Předpokládáme proto, že je potřebí účelným a metodickým výcvikem tyto chyby odstraňovati. Víme dobře, že žádný boj není tak těžký a strašný ve skutečnosti jako boj zblízka a že na jeho úspěch má vliv tolik zjevů a dojmů fyzických a psychických jako v žádném jiném druhu boje, takže i nejlépe vycvičená pěchota může zcela selhati, ztratila-li ducha a nervy. Tyto imponderabilie, v míru neměřitelné a nepředstavitelné, mají rozhodující vliv na výsledek, takže námitka zbytečnosti nějakého nácviku je na první pohled dosti svůdná. Nicméně boj zblízka zvláště nyní, kdy disponujeme hojnými vhodnými zbraněmi, vyžaduje určité technické průpravy a zručnosti: na to právě chceme touto statí upozornit a definovat aspoň hlavní zásady tohoto problému po stránce technické a metodické. Nelze ustrnouti na formách, účelných před mnohými desetiletími, když vývoj došel zatím o mnoho dál a když i z poslední války máme spoustu důkazů o užitečnosti nácviku a propracovaných bojových metod pro tento boj. Je třeba se přizpůsobiti dnešním možnostem a vyvoditi z toho logické důsledky.

Týká se to hlavně reformy „šermu“ bodákem v duchu moderním, jeho zařazení do celkového pojmu boje zblízka jako jedné z jeho složek a po procvičení všech těchto složek aplikace jich v synthese. U boje granáty to bude daleko snadnější, poněvadž je sám sebou cvičen daleko účelněji pro svou novotu — než v staleté tradici ustrnulý boj bodákem.

O hodnotě a účelnosti praktických příkladů k této statí připojených uvádíme vlastní názor na příslušném místě. Dodáváme ještě, že tyto příklady nejsou ani u nás ničím novým. Byly vydány již před lety jako směrnice u jedné z našich divisí. Zapadly však, jak se zdá, bez ohlasu.

Proč? Poněvadž běží o věc, kterou nelze řešiti jenom pro domo sua: zde musí dojít k reformě oficiální a závazné pro celou armádu, t. j. musí býti vydán nový předpis.

Jen tímto způsobem lze odstraniti starou pohodlnou tradici a přizpůsobiti se požadavkům dnešní doby. Pokud víme, o novém předpise se prý již pracuje. Nemáme možnosti zjistiti, bude-li zase jen separátní školou „šermu“ bodákem, snad trochu lépe přizpůsobenou praktickým možnostem, potřebě a také zkrácené pres. službě, nebo bude-li již skutečnými

směrnicemi pro boj zblízka, obsahujícími všechny jeho druhy a způsoby, t. j. mimo jiné i použití bodáku.

Řekli jsme, že si tato naše stať nečiní žádných nároků na úplnost anebo dokonalost. Chtěli jsme v ní jen zdůraznit potřebu revise dosavadních názorů a navrhnouti nové pojetí celého problému způsobem, který se nám zdá nejúčelnější. Naším jediným přáním je, aby tyto naše názory, budou-li shledány správnými — o čemž ostatně u většiny z těch, kteří válku prožili, nepochybujeme — došly nějakého ohlasu v duchu a zpracování látky v novém předpise.

Chceme moderní a účelný technický předpis pro všechny druhy a fáze boje zblízka, nikoli separátní cvičebnice šermu bodákem, vrhu granátu atd.

II. Všeobecně.

1. Boj zblízka je rozhodující fází boje pro pěchotu, poněvadž její úlohou je dobývat nebo bránit nějaký terén. To znamená skutečně zmocnit se určitého místa, které nepřítel obsadil a hájí, nebo udržeti se na místě, byť i nepřítel již vnikal do našeho postavení.

2. Boji zblízka se nevyhneme. O žádném nepříteli nelze předem říci, že nevyčká naší zteče, a nikdy nemůže předem tvrdit, že naše palba byla tak dokonalá, že úplně zničila nepřítele před vniknutím do jeho postavení. Ale i při zdařilém vniknutí do postavení zdánlivě již umlčeného nejsme uchráněni před nějakým překvapením z nejbližší vzdálenosti; stačí několik odhodlaných jedinců, zachovalý kulomet, náhlý úder nepřátelské jednotky, která vyčkala v skrytu a nebyla dříve citelně zasažena — a náš úspěch může být zpomalen, zastaven nebo i obrácen proti nám. Odražená zteč přivádí často vniveč to, čeho bylo až dosud dobyto. Musí býti opakována v podmínkách zřejmě horších: dojem prvního neúspěchu působí dále a je tedy třeba opakování a mohutnějšího úsilí i dalšího času. Stává se často, že ji nelze již opakovati.

Naopak však nepřátelské hurá kolem nás, nepřátelští úderníci v našem postavení nejsou ještě žádným povelům k ústupu: energický a rychlý odpor jednotlivců, hloučků i odhodlaně uderivších jednotek způsobí ihned zakolísání u nepřítele, a bude-li rázně veden dále, obrátí nepřítele na útěk.

Obě strany prožívají při tom krizi; čím energičtěji si některá z nich povede, tím dříve bude skončeno a rozhodnuto. Jako vždy, tak i zde zvláště vítězí nikoli ten, kdo je početnější, avšak ten, kdo je smělejší, obratnější a houževnatější.

3. Bojem zblízka vrcholí útok pěší jednotky; může však spustiti i náhle bez předchozího manévru pohybem a palbou, jsme-li blízko nepřítele, t. j. na ztečnou vzdálenost. Za příznivých okolností sáhneme k úderu zblízka vždy, máme-li prudkým přepadem zničit překvapeného nepřítele. Je též východiskem z nouze nebo jediným prostředkem v situaci, kdy by boj za normálních poměrů vyžadoval zdlouhavé přípravy a úspěch byl zřejmě pochybný, nebo v situaci, kde nelze dobře využití donosu vlastních zbraní a organizované palby. (Noční akce, boj v umělé mlze, využití přirozené mlhy, boj v osadách, v lese atd.) Boj zblízka se uplatní zvláště v akcích malých jednotek — hlídek i jednotlivců — zásadně pak tehdy, když jde o likvidování protivníka, co možná bez hluku.

4. Boj zblízka je zcela věcí útočících a bránících se. Na rozdíl od ostatních fází boje je účinná podpora ostatních zbraní — vyjma útočnou vzbou — obyčejně vyloučena. Jeho výsledek je tedy úplně v rukou obou přímých soupeřů, nejen jako celku, ale i každého jednotlivce.

Proto musí pěchota boj zblízka znát a nesmí se mu vyhýbat, je-li jej třeba vybojovat. Umění bojovat zblízka je právě tak důležité, jako umění dobře střílet a postupovat. Musí tedy býti cvičeno, ovšem se zřetelem na bezpečnost cvičících právě tak, jako všechny ostatní bojové výkony a způsoby jednotlivců i celých jednotek.

Ráz boje zblízka.

Boj zblízka má zvláštní charakter. Je živelný, urputný a při silnějším odporu protivníka velmi krutý a vysilující. Při něm nejvíce se projevuje pudová a citová stránka duše bojovníka, v kolektivu zvláště pak vlastnosti rasy.*)

Nelze jej vésti a řídit jako jiné fáze boje: je divoký a nespoutaný. Velení přestává nebo se omezuje na bezprostřední okolí velitelů; působí hlavně dobrý nebo špatný příklad, který je instinktivně následován. Vyžaduje velkého odhodlání a vyspělého ducha, nikde se neuplatní nadšení a uvědomění tolik jako zde, stejně však i zoufalství a pud sebezáchovy. Záleží v něm na každém jednotlivci daleko více než na př. v boji střelcem; hrdina nebo zbabělec mohou snadněji strhnouti ostatní za sebou. Je těžkou zkouškou ducha a nervů. Obyčejně slabší následují za předním a silnějším: nebezpečí obyčejně semkne jednotlivce v malé hloučky okolo velitelů, okolo pevných a nebojácných, kteří mají v boji štěstí a kteří svou odvahou vedou.

Odvaha až k sebeobětování, bystrý postřeh, vynalézavost, pevná vůle zdolati protivníka všemi způsoby, vědomí solidarity a vzájemné pomoci, věrné plnění povinnosti a vysoký smysl pro čest vlastní zbraně a praporu jsou vlastnosti, které musí míti každý bojovník.

Jsou to právě jednotlivci, dvojice, hloučky, skupinky, které odvážně proniknou kolem nějakého odporu, obchvátí jej a vlastní činností usnadní skupinkám a hloučkům tímto odporem zadržným, jeho neutralisaci nebo zničení; jsou-li sami obklíčeni, bijí se dále, vědouce, že kamarádi je neopustí a nasadí vše, aby rozbili kruh je svírající.

S technického hlediska uplatní se v boji zblízka všechny zbraně i nářadí, kterými jsou bojující vyzbrojeni a vystrojeni. Jsou to tedy kulomety, pušky, granáty, pistole, bodáky, zákopnické nářadí, nože, dýky, zabíjačky atd., event. i zbraně speciální, jako plamenomety a p.

Živelný ráz tohoto boje způsobuje, že není možno předepsati nějaká přesná pravidla pro použití těchto zbraní. Záleží na okamžiku a na poměrech, aby té neb oné zbraně nebo více jich najednou bylo použito; nelze však zapomenouti, že vyhrává zbraň jistější a účinnější. Střela je delší a jistější než bodák, dobře hozený granát zničí rázem více než jed-

*) Příkladem skvělého útoku a zteče, kterou dovedli Češi a Slováci, zůstane navždy bitva u Zborova 2. VII. 1917. Doporučuje se použití vybraných kapitol z literatury k výkladu a poučení vojáků při výcviku. Jsou to zvláště: Deník plukovníka švece, líčící prostě a bezprostředně zážitky velitele, osobně zúčastněného, pak pravdivé líčení prostého vojína ve Fibichových „Povstalcích“; konečně i kapitoly ze spisů Koptových, Medkových atd.

notlivý výstřel z pušky. Ovšem třeba uvážit, že granát ohrožuje, není-li hozen do zákopu nebo z krytu i vlastní druhy nebo aspoň na okamžik nutí je zalehnouti. Bodák je velmi účinná zbraň; avšak i špatný bojovník skolí ranou z pušky, třeba i bez zalícení, svého soka dříve, než mohl bodáku použít.

Proto každý bojovník musí umět bít se a bránit všemi způsoby: je právě uměním v kritických a přímo zoufalých okamžicích neztrácet hlavu a bít jistě, rychle a přece s rozvahou. Každý musí bleskurychle volit vhodný prostředek, neboť vyhrává ten, kdo bije dříve a kdo po selhání prvního prostředku má ihned po ruce jiný nebo rychleji opakuje svůj úder. Je známo z poslední války, že se soupeři na konec bili i holýma rukama; to nese s sebou živelný ráz tohoto boje. Zásadně však je třeba dostati se nepříteli co nejrychleji na tělo; čím blíže mu jsme, tím jistěji můžeme jej bít a tím více zkracujeme dobu, v které nás může na příklad postřelovati z automatických zbraní, aniž tomu můžeme čelit. Prudký náběh na nepřítele, beztoho již otráveného předchozí palbou, má velký morální účinek. Pohled v tvář vpřed deroucích se útočníků bez ohledu na vlastní ztráty vše kolem ničících a odzbrojujících působí pokles ducha a nutí nepřítele často již předem sklonit zbraň, zvláště když jeho sebedůvěra a odhodlání bít se byly podlomeny předchozí akcí.

Přes všechnu dravost a živelnost tohoto boje, který nezná šablony, je nutno znáti cenu jednotlivých zbraní, jimiž pěchota disponuje a které třeba mít na zřeteli, neboť volba vhodné zbraně v různých a stále se měnících situacích tohoto boje je více než kdy jindy přenechána vlastnímu uvážení každého jednotlivce.

Těžký kulomet je v boji zblízka především zbraní obránce. Zůstal-li intaktní a může-li střílet, vytvoří nepřekročitelnou překradu. Zvláště nebezpečné jsou kulometry mimo bezprostřední účinný dosah útočnickových zbraní, střílející bočně anebo z hloubky postavení. Poněvadž však na nejbližší vzdálenosti je rozsev kulometu poměrně úzký a hluchý prostor v jeho okolí, zvláště stílí-li ze zákopu, je značný, lze jej zdolat, jakmile se podaří útočníkům proniknouti kolem něho na dosah granátu nebo pušky. Pro svou značnou váhu se těžko rychle přemísťuje; jakmile je přemísťován (rozložen), je téměř bezbranný. Proto je třeba, aby se ty hloučky útočníka, které nejsou jím neutralisovány, snažily jej co nejrychleji obejít a zaskočit, poněvadž tím umožní další postup zadrženým. Útočník může těžkých kulometů ve vlastním boji zblízka použít jen zřídka, již pro jejich pomalejší přemísťování. Jejich palba normálně končí, jakmile vlastní úderníci vyrazí k zteči, musí však být, dovoluje-li to terén, přenesena do hloubky nepřátelského postavení, aby byl zamezen příchod nepřátelských záloh anebo na taková místa, kde naše vlastní zteč nepronikla a nepřátelský odpor se drží.

Lehký kulomet je zbraň, která se může pro svou váhu a své ballistické vlastnosti uplatnit i v boji zblízka. Je nesen právě tak rychle jako puška a je stále pohotový k palbě. Palbou dávkami přibíjí k zemi nepřátelské odpory a umožňuje útočníkům mezitím je obcházeti a likvidovati z boku. Nelze opominouti palbu v chodu; i když není přesná, má veliký morální účinek a nutí nepřítele krýt se a tím ustávat v odporu, čehož nutno ihned využívat. V obraně je pohyblivější než těžký kulomet, neboť rychleji mění směr palby i palebná stanoviště. Musí ovšem být řádně

zásobován střelivem a chráněn před bezprostředním napadením právě tak jako těžký kulomet.

Puška je osobní zbraň všech, kteří ji nesou. Blizkost protivníka a možnost rychlé palby umožňuje střelci s účinkem i letmou ranou (zvláště při střetnutí tváří v tvář), před použitím bodáku. Zásadně je třeba jít na ztec, jak předpis vyžaduje, s nabitou puškou a při každé příležitosti třeba znovu nabíjet. Cíle se ovšem objevují v různých směrech, rychle mizejí a mění se; střelec musí i v zlomku vteřiny mít zření na to, aby neohrožoval svou palbou vlastní. Je-li puška nabitá, je nejspolehlivější zbraní; v úzkých a hlubokých zákopech nelze však mnohdy dosti rychle zalíciti nebo k střelbě se otočiti; v takových okamžicích lépe poslouží pistole nebo bodák a j.

Granát je vrhán jednak granátometem, jednak z ruky. Puškových granátů použijeme k přípravě zteče; prodlužujeme tím též činnost vlastního dělostřelectva, které musilo již z bezpečnostních zřetelů přestati střelci na ztečný cíl. Mimo to lze puškových granátů použití k neutralisaci odporu, který je mezitím obchvacován úderníky, pak k zdolávání dalších odporů v hloubce nepřátelského postavení, které nelze ručním granátem anebo zbraněmi s plochou drahou střely zasáhnouti, samosebou se rozumí, že vše v mezích účinného donosu granátometu, který činí nyní asi 200 m. Ruční granát je vůbec typickou zbraní boje zblízka. Hromadný vrh ručních granátů předchází vniknutí do nepřátelského postavení (P-I-1, čl. 305); granáty se zvláště uplatní v organizovaném postavení, při boji o jednotlivé části zákopů, kryty, krytá palebná stanoviště, pak v boji v osadách, v lese (ovšem vzrostlém). Jakmile se však protivníci již střetnou, jsou třebas zčásti promícháni, je jeho použití omezeno zřeteli na vlastní (střepiny). Má velký morální i fyzický účinek; morální i tehda, když nebylo dosaženo přímého zásahu. Je důležité zvýskati vojny jeho účinku již v míru, vrháním ostrých granátů.

Bodák je tradiční zbraň, která v mezích své účinnosti (vyžaduje střetnutí tváří v tvář) je obávanou zbraní v rukou srdnatého bojovníka. Uplatní se zvláště při náhlém a těsném setkání, kdy nezbývá času na jinou zbraň, nebo kde z jakýchkoli důvodů není možno použití střelné zbraně. Nejúčinnější je jistě tehda, je-li současně puška nabitá. Živelný ráz boje zblízka však značně mění v míru cvičený „šerm“ bodákem v primitivní a zuřivý zápas na život a na smrt, kde každý prostředek je dobrý, jen když zneškodní soupeře. Nejdůležitější je, aby se voják nebál vrhnouti se proti bodáku také bodákem, nemůže-li jej jinak odstraniti, a aby dovedl z jakéhokoli postoje a vzdálenosti prudce a jistě zasáhnouti cíl v nejrůznějších polohách. Přesná postavení nohou, šermířská čistota pohybů atd. pozbývají významu; hlavní je jistě a rychle odrazit nepřátelský úder a prudce zasáhnouti sám; nezdaří-li se, hbitě uskočit a opakovat, bít s jiné strany, třeba i pažbou, vystřelit atd. Tyto požadavky jsou rozhodující pro mírový výcvik a s tohoto hlediska je třeba vybíratí potřebné pohyby z dotčeného předpisu pro šerm bodákem.

Ostatní zbraně — dýky, zabíjačky a p. — jsou zvláštními zbraněmi, které se uplatnily zvláště v bojích na ustálených a dokonale organizovaných frontách, kde se bojovalo o každý metr opevnění; obyčejně byly jimi vyzbrojeny speciální úderné jednotky zvláště pro boj zblízka cvičené. (V některých armádách jsou však zavedeny pro všechny vojny bojové

nože [dýky] — kromě bodáku!) V normálních podmínkách boje zblízka, v otevřeném nebo málo organisovaném terénu lze se obejít i bez nich. O všech těchto zbraních platí totéž; ve vhodný okamžik a v rukou cvičeného a odhodlaného bojovníka je každá tato zbraň účinná, při nejmenším dodává mu odvahy k odporu. Je to právě duch a odhodlání, které z lopatek, topůrků, sekyr, kamenů, holí atd. dělají také zbraně.

Ze speciálních zbraní se uplatní v boji zblízka velmi dobře plamenomet; je přenosný a je proto velmi nebezpečnou zbraní. Ovšem je-li nesen, je tím více vydán účinkům střelných zbraní a ručních granátů.

Jak bylo již řečeno, uplatní se v boji zblízka všechny zbraně, kterými pěchota disponuje; má-li tedy býti boj zblízka skutečně cvičen, je logickým požadavkem, aby nebyly cvičeny jen způsoby použití jednotlivých zbraní odděleně a bez jakékoli spojitosti, nýbrž aby po náviku základních prvků bylo přikročeno k synthese. To znamená, že musíme cvičiti v poměrech a způsobem aspoň přibližně shodným se situací skutečného boje; je třeba kombinovati použití jednotlivých zbraní jako ve skutečnosti, podle okamžité situace.

Návod, jak prakticky cvičiti vojiny pro boj zblízka, obsahuje toto pojednání v své II. části, kde je uvedeno několik příkladů. Příklady ty sluší především považovati za vodítko, jak vycvičiti vojina pružného tělem i myslí. Ovšem každý velitel a cvičitel může vytvořiti obměnou zde uvedených příkladů nebo aplikací shora uvedených zásad mnoho úloh dalších (bojové momenty). Není třeba je zbytečně vyumělkovati; vždycky musí býti jejich účelem: cvičiti rychlý postřeh, rychlé rozhodnutí a rázné provedení. V úlohách hloučkových je kromě toho nezbytně učiti solidaritě, t. j. vzájemné pomoci jedněch druhým.

Vojín musí míti odvalu zdolati nikoliv jen jednoho soupeře, nýbrž musí automaticky vyhledávati i další, kteří ho přímo neohrožují; tím pomáhá ostatním.

Při mírových cvičeních nelze ovšem ani zdaleka napodobiti skutečnou atmosféru boje zblízka, kdy k ráznému rozhodnutí a hlavně k provedení je třeba skutečně srdnatého a odhodlaného ducha; cvičitel musí však všestranně míti zřetel na tento závažný mravní a psychologický moment. Nejdůležitější však je pěstiti — kromě určité technické zručnosti — rozhodnou vůli jíti proti každému soku, bít ho všemi prostředky a způsoby, bez ohledu na jeho množství, a pomáhati až do sebeobětování vlastním druhům, podle krásného hesla starého ruského Polního řádu: Sam pogibaj, a tovaryšča vyručaj! (Sám se obětuji [hyň], ale druha zachraň!)

III. Organisace a postup cvičení.

1. Nácvik boje zblízka provádíme nejlépe v hodinách odpoledního zaměstnání. Sem patří též plížení, zdolávání překážek, běh na ztečnou vzdálenost, vrh a střelba ručních granátů, boj bodákem. Všechny tyto prvky cvičíme nejdříve zvláště v čase pro jednotlivé předměty programem stanoveném a v hodinách tělocviku. Jakmile si vojín osvojí nejnutnější základy a je aspoň poněkud technicky připraven, dáme mu řešiti již bojové úlohy podle zcela jednoduchého námětu. Námětem rozumíme zde uvedení cvičence do určité situace, kterou několika slovy

charakterisujeme. Slovní výklad můžeme však úplně vynechat, je-li situace značkováána (figurami atd.). S počátku můžeme vojína předem upozorniti, později ho necháme ad hoc vytvořenou situaci překvapiti (sám je event. v skrytu a dříve ji nevidí) a žádáme od něho okamžité rozhodnutí, podle toho, co najednou spatří.

Nejdříve cvičíme použití jedné zbraně v určitém momentu, později sestavujeme komplikovanější úlohy, t. j. požadujeme řešení určitých složitějších situací, a to nejen jednotlivcem, ale i hloučky až organickými jednotkami. Organickými jednotkami rozumíme nejvýše družstvo, což odpovídá charakteru boje zblízka, který se ve skutečnosti rozpadne na zápas jednotlivců, dvojic, hlouček — družstev nejvýše; předpokládáme, že sousední družstvo zdolává již poněkud jiný odpor, t. j. jinak rozmístěný a třeba i jiné hodnoty. Musili bychom tedy pro současně cvičení několika družstev (čty) vytvořiti již značně komplikovanou situaci a použití většího počtu materiálu a úprav a potřebovali bychom větší počet rozhodčích a dozírajících orgánů pro ztížený přehled. Spolupráce družstev se cvičí při všech jiných cvičeních ve svazu; zde nám jde především o technický výkon jednotlivce a hlouček v určité situaci, a proto lze se obejiti bez cvičení ve větších skupinách.

Jak bylo již řečeno v první části, příklady tu uvedené jsou vodítkem a mohou býti libovolně kombinovány a doplňovány v duchu zásad dříve objasněných podle pokročilosti cvičenců a podle toho, jaké konkrétní situace můžeme po ruce jsooucím materiálem vytvořiti. Vše má být značkovááno, nelze spoléhati na představivost vojína. Vojín musí mítí skutečného soupeře před sebou (figuru, skutečný kryt, překážku atd.). Nelze-li je představit, nelze mnoho cvičiti.

Při cvičeních, kdy má býti vojin překvapen nějakou situací, musíme věc nastrojiti tak, aby vojin přišel do této situace skutečně nepředvídaně, t. j. ti, kteří dosud necvičili, nesmějí se dívat. Jsou zatím v úkrytu, za překážkou, v ubikaci atd.; dívají se teprve, až když sami již cvičení absolvovali. Pak pozorují neb jsou cvičitelem upozorňováni na chyby cvičících.

Cvičení označená v sl. předp. Š—I—3 b (šerm bodákem) hvězdičkou možno provádět jako úpolnické cviky na př. v ranním tělocviku.

2. Cvičiště a materiál.

K tomuto výcviku s počátku není třeba zvláštních úprav a dostačí třeba i kasárenský dvůr. Ovšem při dalších úlohách, při řešení bojových momentů je třeba pracovati ve vhodném terénu, na př. na zákopnickém cvičišti, abychom mohli využití zákopnických prací k různému rozmístění soupeřů (t. j. cvičících a značkových); často bude třeba hotové práce doplniti nebo pozměniti. Střídání je nutné. Využijeme i vhodného okolního terénu; je třeba pracovati též v lese, v osadách (lze předvésti i mezi kasárnými objekty a p.), neboť i tam lze vytvořiti mnoho situací pro boj zblízka. V zimě bohaté sněhem máme možnost lehkým způsobem vytvořiti si potřebnou situaci ve sněhu (zákopy, event. i figury, ruční granáty ze sněhových kul). Nejlepší je ovšem zvláštní cvičiště pro boj zblízka. Avšak nelze všechny úlohy na tomto cvičišti řešiti, ježto se nehodí pro všechny situace; mimo to je vojini brzo příliš dobře znají.

Figury („panáky“) zhotovíme ze starých pytlů, prádla a jiných látkových odpadků; nacpeme je slapou, pískem, hlinou; použijeme kolů do země zaražených, ovázaných chvojím, slamou a p. Velmi dobře se hodí pro některé úlohy figury na pohyblivém podvozku, normálně používané pro boj bodákem.

3. Všude, kde je třeba použití bodáku, šetříme pušek a používáme atrapy (s perovými násadci — stačí i obyčejné tyče — pro potyk se skutečným soupeřem ovšem ovázané, aby nedošlo k úrazům).

4. Při všech cvičeních spojených se střelbou používáme zásadně jen školních nábojů.

Před každým takovým cvičením školní náboje, pušky a sumky důkladně prohlédneme.

5. Cvičitelé musí stále bdíti, aby při cvičeních boje zblízka nedošlo k úrazu.

Příklady.

A. Boj bodákem.

Číslo	Úloha (situace):	Účel — prováděcí poznámky:
1	„Bodák vztyč!“ v 5, 4, 3 vteřinách, stojí, kleče, leže. Totéž s nasazenou maskou, za tmy.	Bodák není vždycky nasazen, překvapení nejsou vyloučena. (Někdy úmyslně bodák nevztyčujeme, dokud to není zcela nezbytné, poněvadž nás prozrazuje blyškáním.)
2	Pušky nejsou nabity. Hlouček má vztyčiti bodák a včas se postavit na odpor. 	Cvičení 2.: Hloučky se střídají. Všichni začnou na povel. (Rázný povel!) Útočníku předem naříditi, aby se zastavil 2 m před stojícím oddílem. Potyk zakázán!

Poznámka.

1. V náčrtcích znamená:

= žák — cvičenec.

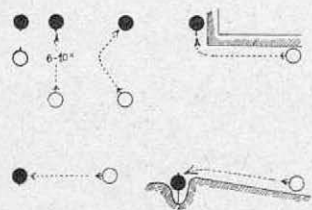
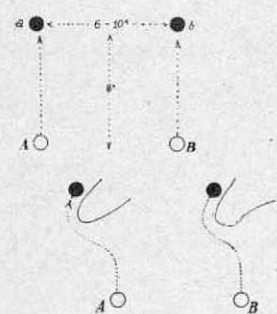
= nepřítel (skutečný nebo značkovaný).

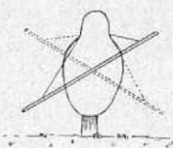
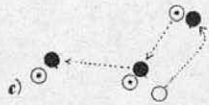
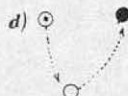

= cvičitel (velitel, rozhodčí).

2. Vzdálenosti jsou udány v krocích, aby bylo snadno je odměřiti.

3. Některá z uvedených zde cvičení zdají se na první pohled příliš schematickými nebo nepravděpodobnými. Není třeba to popíráti; hlavní však je jejich účel. V praxi se ukáže, že i zdánlivě velmi jednoduché věci se na poprvé nepodaří a že jsou dokonce značně těžké.

Číslo	Úloha (situace):	Účel — prováděcí poznámky:
3	Bod na místě, s rozběhem (čelné i bočně). Okolo překážky, do zákopu, ze zákopu atd. 	Bod s rozběhem začít z polohy stoje, pak leže a ze zákopu ven. Cvičiti přesný a prudký zásah. Určiti předem místo zásahu (hlavu, prsa), zásah hlavy cvičiti i pro případ, že bodák není vztyčen (měkký, lehko zranitelný cíl). Když nebyl cíl zasažen, strhneme pušku zpět a bod opakujeme! Platí pro všechna podobná cvičení.
4	Bod o závod. 	Na zapísknutí (znamení praporkem) A a B bodnou (z rozběhu, z různých poloh). Vítězí, kdo dříve a lépe zasáhne.
5	Bodání do kroužku. 	Cvičení přesnosti. Cvičitel (vojín) drží tyč, na jejímž konci je upevněn drátěný kroužek (d = 15 až 25 cm) — cvičenec bodá do kroužku, jehož polohu cvičitel stále mění.
6	Bodání do malého cíle: a) kruh o průměru 5 cm, b) deštičky z měkkého dřeva, na nichž nakreslíme cíl (obličej, kruh atd.).	Perové atrapy — tyče. 1. Přesnost, 2. prudkost, 3. ihned opakovat, nezasáhne-li po první.

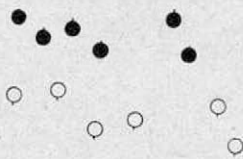
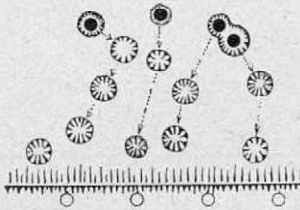
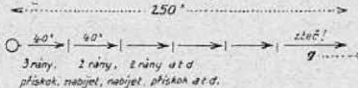
Číslo	Úloha (situace):	Účel — prováděcí poznámky:
7	Odražení zbraně kryjícího se soka (z místa, z rozběhu). 	Figura na podvozku s atrapou v rukou, nebo obyčejná figura s tyčí různě zavěšenou, jako kdyby se sok právě v určitém místě kryl. Cvičenec musí odrazem vychýlit zbraň (tyč) soka, aby jej mohl zasáhnouti.
8	Cvičení s tyčí na šerm. a) bod na místě bod s rozběhem bod bočně } nejdříve bez záludu, pak s jedno- duchým záludem.	Cvičení pohyblivosti a přesnosti.
9	Více nepřátel za sebou. b) 	Cvičitel drží tyč v potřebné poloze před figurou (mění polohy). Cvičitel 1. drží tyč vysoko (záludu třeba), " 2. drží tyč nízko, " 3. drží tyč výše (zálud nutný).
10	Více nepřátel vedle sebe. c) 	Cvičenec musí jednoduchým záludem vychýlit zbraň nepřítele z polohy, kam chce sám bodnouti (hlava, hrud'). Vojín musí býti přesvědčen, že dobrý a hbitý bod nelze krýti.
11	Sok útočí (zteč). d) 	Cvičenec uhne skokem na stranu a podnikne protiútok na druhého soka (figuru).
12	Rychlé bodnutí několika nepřátel za sebou: vedle sebe: 	Závodivě (vteřin?). Výkon na povel.

Číslo	Úloha (situace):	Účel — prováděcí poznámky:
13	Potyk s figurou.	Figura na pohyblivém podvozku (panák). Cvičitel pohybuje ojí a řídí tím figuru proti cvičenci, který reaguje bodákem.
14	Vojín s tyčemi snaží se vzájemně zasáhnouti nohu.	Ochranný oděv, kukly, atrapy!
15	Potyk dvojice a skupin.	

B. Střelba v boji zblízka.

Zásadně předem: prohlídka pušky, sumek a školních nábojů.

Číslo	Úloha (situace):	Účel — prováděcí poznámky:
16	Cvičení v nabíjení. Na místě: za 6 vteřin. Za pohybu krokem, v klusu, v běhu. Totéž s plynovou maskou, za tmy.	Celý zásobník i jednotlivé náboje. Po vypálení. (V zimě zkřehlými prsty jednotlivé ná- boje přichystané v kapsách.)
17	Přípravné cvičení. Běh s nabitou a odjištěnou puškou, ukazováček na lučiku (na krátké vzdálenosti, též v zákopu).	Komu vyjde rána, je vyřazen.
18	Totéž přes nízké překážky.	
19	Cvičení v rychlém zamíření. (Letmá rána.) Na místě, za pohybu, v různých směrech, z krytu. Totéž v masce.	Cíle jmenují nebo představují cvičitelé (ukazují, hází vhodné předměty).
20	Letmá rána. ○ ○ ○ ○ ● ● ● ● Totéž s maskou.	Bez nábojů! Cvičí 2 řady proti sobě. Vzdálenost zvětšovati. (Zalícení kontrolovat cvičitelé.) Každý voják zamíří rychle na udaný bod soka (brada, sumky atd.).

Číslo	Úloha (situace):	Účel — prováděcí poznámky:
21	Nepravidelné cíle. 	Na zapísknutí (povel) obě skupiny čelem vzad a každý zamíří na nejbližší cíl protější rojnice. Totéž cvičení proti cílům, které se náhle objeví (povstanou ze skrytu). Totéž s maskou.
22	 Letná rána ze zákopu.	Nepřítel z jedné granátové jámy do druhé. (Značkař.) Není-li jam, označiti kruhy vápnem a praporky. Střílet lze jen tehdy, je-li nepřítel v pohybu; v jámě je skryt. (Toto cvičení lze kombinovati s vrhem granátu — míč, sněhová koule.) Granát do jámy, střelba na pohybujícího se soka.
23	Obrana palbou. Totéž s maskou, kleče a leže. Totéž proti několika rojnicím (hloučkům).	Na znamení praporkem útočí čísla 1—9 proti žákovi, jenž páli školními náboji a hlásí, na které číslo vypálil. Cvičitel toto číslo zavolá a tento voják lehne. Útočník se zastaví 2 m před žákem. Klidně mířiti a spouštěti, rychle nabíjeti. P—I—1, čl. 122: „Všechny cviky před zamířením a po výstřelu musí voják konati v kterékoli poloze a co nejrychleji, samočinně a jistě, aby mohl veškerou pozornost věnovati nepříteli a získat čas ke klidnému a přesnému zamíření, jež nesmí nikdy trpěti rychlostí palby.“ Tímto cvičením odvykáme chvatu a posilujeme sebevědomí nad ovládnutím zbraně. (Správnost zamíření kontrolovati event. pomocí druhého cvičitele.)
24	Nácvik přiskoků, nabíjení a střelby. (útok — zteč). 	Náboje školní. Prohlédnout! Požadavek: za 5 minut s 25 náboji (zteč v to). Lze doplniti vrhem granátu. (Zteč asi na 90°.) P—I—1, čl. 304: „Nabije plný zásobník a připraví si granáty.“

C. Vrh granátem.

Cvičí se samostatně podle platných předpisů.

Při nácviku třeba však věnovati zvláštní pozornost vrhu za ztížených podmínek a na těžko dosažitelné cíle: ze zákopu do zákopu (mezi traversy), mezi budovami, na střechu (vikýř), do průjezdu, dveří oken, za vysokou zeď — v lese mezi stromy (pozor na odrazy), do hloubky (rokle) a pod.

Nacvičujte spolupráci dvou granátníků (s námětem): úderníci, pozorovatelé, vedety atd., přepadení z krátké vzdálenosti a pod.): jeden vrhá granáty, druhý mu je připravuje (odjišťuje).

Doporučuje se vrh granátem cvičiti po určité fyzické námaze (zdolání překážek). Proto na př. vhodně zakončíme běh na překážkové dráze vrhem granátů (třeba i vhodného kamene) na cíl (vlajky nebo figury). Je to nácvik pro zteč, kdy voják po překonání vzdálenosti a různých překážek musí býti s to bezvadně zasáhnouti cíl granátem.

Číslo	Úloha (situace):	Účel — prováděcí poznámky:
25	Vrh neodjištěným granátem na 5×. Z místa, pak v rozběhu na figuru.	Vrh neodjištěným granátem byl častým zjevem v posílním boji; soupeři v úzkosti a rozčilení zapomněli granáty odjistiti. Bylo ho však používáno i vědomě. Jeho užitečnost je odůvodňována takto: V boji muže proti muži nelze granátu použiti, protože ohrožuje oba soky. Mrštíme-li však z nejbližší vzdálenosti — na př. před použitím bodáku — neodjištěný granát, bude se sok instinktivně krýti (shýbne se a p.) a tím zaujme nepříznivou polohu. Toho využívá útočník a ihned přiskočí, aby soka rychle zasáhl bodákem — lopatkou, pažbou atd. Mohou cvičiti (bez nábojů) i vojíní proti sobě — místo granátu na př. míč a s tyčí (místo pušky). (Obyčejně každý hází vysoko, poněvadž sok se instinktivně schýlí.)

Poznámka.

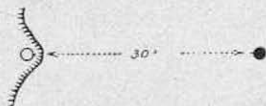
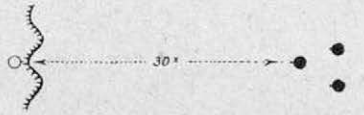
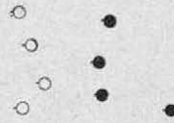
Vrh lopatkou: I lopatka může býti vhodnou zbraní, buď jako zbraň sečná, nebo ji lze vrhati na cíl. Připevníme papírovou figuru na kůl, event. použijeme měkké figury nebo sněhuláka a snažíme se zasáhnouti ostrím určité místo (vrh na dálku a na cíl). Někteří vojíní dosáhnou značné jistoty a zručnosti.

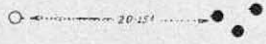
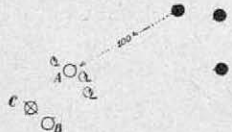
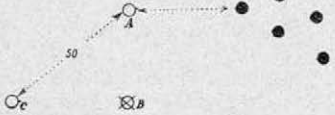
Prakticky lze jí použiti na př. v tomto případě:

Vojín pracující v zákopu náhle spatří před sebou nepřítele. Mrští po něm nejdříve lopatkou, a mezitím co nepřítel uhýbá, uchopí napadený svou pušku nebo jinou zbraň.

D. Praktická cvičení.

(Bojové momenty.)

Číslo	Úloha (situace):	Účel — prováděcí poznámky:
26	 Pozorovatel s nabitou puškou, granáty. Nepřátelský patrač postupuje.	Možná řešení: Vzdálenost vyhovuje pro vrh granátem; pozorovatel se však rozhodne nejdříve střílet, poněvadž vržený granát, je-li zpozorován, lze podběhnout. Po výstřelu patrač spíše zalehne — i když by nebyl zasažen — a potom lze užítí granátu již výhodněji, ač na jednotlivce je jistější dobře mířená rána.
27	 Analogická situace: hlouček útočníků (patračů).	Co nejdřív? 1. Granát — působí hromadně a morálně. 2. Po vrhu — střelba, na skryté útočníky.
28	Překvapení. (V noci, proti náhlé početní přesile, na nejbližší vzdálenost.) na místě Totéž z rozběhu, bočně; s maskou.	Číslo 2 zdolá letmou ranou, event. z ruky bez zalícení, číslo 1 (a 3) bodákem. Cvičte nejdříve proti 2 sokům.
29	 Žák (jako pozorovatel a p.) se obrátí a vidí za sebou 2 nepřátelské patrače.	Na nejbližšího bodákem, po vzdálenějším — je-li ještě čas — stříli. (Obrátí se na povel nebo na znamení.)
30		Přepad: Na povel se obrátí a vidí nepřátelské úderníky. Každý se vrhne na nejbližšího nebo na toho, který je čelem proti. Kdo svého soka zdolal, ihned pomůže ostatním. (Nácvik v okamžitém výběru protivníka.)

Číslo	Úloha (situace):	Účel — prováděcí poznámky:
31	Poslední 2 náboje. 	(Bez nábojů.) Nepřítel vyrazí na znamení. 2 rány, třetího soupeře bodákem.
32	Poslední náboj. 	Na nejbližšího letmou ránou (kontrolovat), druhého zdolá bodákem.
33	Náboje došly (není nabito). 	Nejdřív bodákem na soka vpravo!
34	 Nepřítel nepozoruje.	Chytit živého — vždycky potřebujeme zpráv — nebo alespoň zajistit, aby ne- unikl.
35	 A má jen ruční granát. B nemá nábojů. C je zraněn, ale má ještě náboje (v sumkách, v kapsách atd.) nebo má nabitou pušku.	A hodi ve vhodný okamžik granát. B mezitím rychle odebere náboje od raněného. C nabije a střílí (nebo převezme pušku). Raněný musí odevzdati své náboje a gra- náty; pomáhá, jak může, svým druhům.
36	„druh druhu neopouští!“ A má 1 náboj, B je zraněn a neschopen boje, C má 2 náboje.	Úspěch závisí na C. Nedá se odstrašit a klidně míří. Po vypálení ran A a C je poměr 2:2. Na zbývající soky se vrhnou bodákem.

E. Sebeobrana (Š—I—2).

Nezapomínejme na tento služební předpis. Má značnou cenu i aspoň jako cvičení postřehu, rozhodnosti, hbitosti a pružnosti, ve skutečnosti pak i chladnokrevnosti a odvahy.

Nutno cvičiti vždy tak, aby nedošlo k úrazům, které jsou snadno možné; cvičíme na žíněnkách anebo na trávníku.

Je-li možno, uspořádáme ukázkové cvičení sebeobranu nějakým odborníkem (jiu-jitsu), na př. ve vojenském zátiší, aby byl vzbuzen zájem; nácvik mohou prováděti jen důstojníci nebo rotmistři absolventi vojenské tělocvičné školy.

Látka předpisu je však příliš rozsáhlá a obtížná, a proto lze se omeziti na př. na tento výběr:

- a) Na str. 27: Padání (4 způsoby),
- b) „ „ 32: Poučení o úderech a bolestivých hmatech,
- c) „ „ 36: Podraz — jen podle obr. 16,
- d) „ „ 38: Přehyb — jen podle obr. 18,
- e) „ „ 39: Zdvih kyčelní,
- f) „ „ 47: Podtrh zpředu,
- g) teoreticky (ukázky): boj na zemi a škrcení,
- h) obrana v praxi.

Proti sotu vrchnímu, spodnímu, proti úderům pěstí do hlavy a proti útokům nožem má ovládati každý aspoň jeden libovolný způsob obrany. (Některé cizí armády jsou vyzbrojeny dýkou.)

Jsme-li beze zbraně a sok útočí puškou, volíme stříž (str. 49) nebo podraz (obr. 16) a přehyb; třeba vhodně uchopiti pušku (lokty) protivníka.

Pro tato cvičení sebeobranu platí: málo, ale dokonale.

Ve skutečnosti může se k úspěšné sebeobraně odvážiti jen ten, kdo dovede potřebný hmat střelbitě a s naprostou jistotou provést.

Vojíní budou z vlastního popudu mezi sebou zkoušeti různé hmaty, jakmile je poznají; je třeba je však důrazně poučiti, že při skutečném provedení s celou silou dojde k bolestivým zraněním (i vykloubení, zlomeniny). Cvičení konáme v hodinách tělocvičných anebo při ranní půlhodině. Přísný dozor nutný!

Brig. gen. Karel Kutlvašr:

Příklady nočního boje.

Z bojů 1. pluku ruské legie u Kazaně 1918.

K pěstování vlastní vojenské tradice jsou nutné i historické, konkrétní příklady z naší slavné minulosti.

Pokusil jsem se ve Vojenské výchově, roč. 1932, čís. 9, zachytiti dvě skutečné noční akce družstva. Zde se snažím vylíčiti noční boj praporu.

Jako úvod předesílám popis nočního boje (část) podle Revue d'Infanterie, roč. 1929, červenec, od gen. Etienne a dále náčrt 1., abych poukázal na stejné zásady nočních akcí.